

The Australian Esperantist

Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Jarkotizo: 15\$ (aŭ 24 respondkuponoj).

Anoncoj: Tri linioj: 5\$.

Editor: F. R. BANHAM, 2 Banchory St., Essendon, W.5, Victoria.

Address of A.E.A.: Box 2122T, P.O., Elizabeth Street, Melbourne.

Treasurer: K. Linton, 11 Poplar Street, South Caulfield, S.E.8.

No. 20 (100)

MELBURN

Jan. - Feb., 1961

THE FOUR EPOCHS OF ESPERANTO

Outstanding Features from 1887 to 1960 Briefly Sketched

First Period: 1887-1900.

The first adherents were drawn chiefly from ex-Volapukists, from Jews in Russia and from Tolstoyan circles. Liberal, pacifist, culture-loving, the first generation of adepts were children of a hopeful age; the hymn "La Espero" synthesised their aspirations. The language itself was intensely proved; reform theories discussed and rejected, and the basis laid for stable evolution. The "Biblioteko" of Esperanto books was carefully edited by Zamenhof, to serve as a model of style. Generally the Slav impress was strong. The first Esperanto textbook was in Russian (1887), and of the first thousand addresses more than 800 were Russians.

Second Period: 1900-1914.

This "French" period dates from the founding of "L'Esperantiste" (1898); then came "La Revuo" (1906), recruitment of professors and commercial men, the interest of the "Touring-Club" and of the publishers Hachette, &c., to the planned World Esperanto Congress in Paris—stopped by the outbreak of war.

The period was characterised by the mysticism of Zamenhof, who yearned to establish a neutral "bridge" religion parallel with Esperanto. This, in the modified form of "the inner idea", served a real purpose in stimulating a semi-religious fervor among ordinary adepts and beginners, but in its more concretised exposition aroused in the minds of many leading Esperantists fear of

dangerous deviations.

From 1906 world Esp. congresses were held; significant contributions to Esperanto literature were made by Zamenhof, Bein and Grabowski, its chief outstanding models. The hiatus of the war followed.

Third Period: 1920-1938.

The rise of the Hungarian school: Kalocsay, Baghy, Totsche, &c., the influence of their art and literary review, "Literatura Mondo". This centre published many Esperanto books. Also of the supranational Sennacieca Asocio Tutmonda, which produced the first all-Esperanto dictionary. Waves of Communist booklets were printed in Leipzig (Ekrelo) and Moscow. The Bahai movement and the Japanese sect Oomoto adopted Esperanto for their international affiliations, the latter founding a well-written Esperanto review still current.

In 1936 began the age of darkness, with the banning of Esperanto in Germany and its deepening stagnation under Stalin. The courageous Esperanto publisher Theo Jung transferred from Cologne to Holland, where he continued his valuable work for Esperanto journalism. Death and destruction came upon the world; thousands of Esperantists died; stocks of Esperanto books were burned or pulped, and the ensuing cold war sealed off the world into two blocs.

Fourth Period: 1948-

Despite the glowering world situation Esperanto took fresh heart and

paced the road again. World congresses, which had ceased with that of Bern (1939), were resumed with another in the same city (1947). New publishing houses were opened in Tenerife, Copenhagen, Limburg-Lahn, Rio de Janeiro and elsewhere. A school of British poets seized the fallen mantle of the Budapest masters, while of these Kalocsay and Baghy returned to such active life as they could.

In the late 1950's the central organisation (Universala Esperanto Asocio) in Rotterdam, under Prof. Ivo Lapenna, reached record membership totals. At the end of 1959 the number was 32,569, an increase of over 11,000 members between 1955 and 1959. U.E.A. gained prestige at United Nations, receiving consultative membership on UNESCO. It formed a bureau of statistics and documentation that has been of significant use in the dissemination of information on Esperanto and related affairs. "Esperanto", U.E.A.'s printed organ, goes to some 80 countries.

For some years Esperanto has found easier way in Yugoslavia, Poland and Bulgaria, and there is some loosening of restriction in U.S.S.R. From China issues an all-Esperanto magazine, largely made up of articles on social structure and folk-life, as is the case with other Communist countries using the international language.

The Japanese are planning a World Congress of Esperanto for 1965 in Tokio. The first monumental volume of a Chinese Anthology has appeared in Esperanto. Original Esperanto works have been translated into other tongues, and translations in Esperanto have bridged the gap between widely dissimilar and difficult languages, say from Hungarian into English. "Marta", translated from the Polish by Zamenhof, sold several editions in Japanese, translated from his version. Similarly, it appeared in Chinese.

If the world were freed from the suspicions of the cold war, and from the artificial restrictions of nationalistic rivalries—with unhampered intercourse, social and spiritual, among the peoples—Esperanto would in very truth advance with giant strides towards its goal: an auxiliary language universally used by everyone needing it.—F.R.B.

Australia Kroniko

● **SYDNEY:** Sango, ŝvito, eĉ larmoj, laborado, klopodegoj—ĉio por Esperanto—kaj el domaĉo floras Esperanto House en Sydney. Al tiuj, kiuj tiom donis kaj faris, kaj ankoraŭ donas kaj faras kaj revas, ĉiuj Esperantistoj danku kaj helpu. Kiel malklimakso al la antaŭaj malpacaj monatoj, tre glate fluas ĉio je la solena malfermo de nia domo Decembro 17, 1960. Jurnalistoj, anoj, kaj geamikoj preskaŭ plenigis nian halon. Multaj salutleteroj kaj telegramoj venis de personoj, kiuj ne povis mem ĉeesti, kaj ni tre ĝojis ricevi tiajn bondezirojn.

S-ro Matasin bonvenigis la ĉeestantojn, kaj skizis la celojn de Esperanto Kooperativo, kaj ĝian rilaton al S.E.S.

S-ro Harry, A.E.A. Prezidanto, kiu veturis al Sydney por oficiale malfermi la domon, inspirige parolis pri la rolo de tiaj ejoj, kaj pri la bona laboro jam farita per Esperantaj Domoj en aliaj landoj.

Parlamentano de la distrikto, S-ro Dan Minogue, tiam parolis, dirante ke kvankam li ne komprenis la vortojn de la antaŭaj parolantoj, li ja komprenas niajn celojn, kaj estis feliĉa, ke ni petis lin ĉeesti. Li promesis ian helpon laŭ sia povo. Nome de la Ko-Op estraro parolis S-ro Homan, klarigante anglalingve la celojn de la laboro, kaj skize raportante pri tio jam farita kaj tio farota. F-ino Ferguson, sekretario de S.E.S., dankis la parolintojn, kaj ankaŭ tiujn, kiuj tiom da laboro, mono kaj tempo plantis en la projekton.

Sekvis la filmo "Jen Aŭstralio", bele farita skizo pri urhoj, pejzaĝoj kaj vivstiloj en Aŭstralio, kun interesa Esperanta komentario. La filmo estis farita de la federacia instanco, kaj jam estis havebla kun germana, franca aŭ itala komentario. Jen grava gajno por Esperanto, ne nur en Aŭstralio, sed tutmonde. Tostoj (vinoj komplimente de McWilliam's Wines) kaj bonega festmanĝeto kompletigis plaĉan, kontentigan, kaj historian posttagmezon.

Zamenhof Vespero en la nova halo de Esperanto House: S-ro Wiltshire, survoje hejmen post tre interesa mondvojaĝo, montris lumbildojn pri sia hejmlando, pri la Varsovia Kongreso, kaj pri amikoj kaj landoj vizit-

itaj. Gesroj Wiltshire tre ĝojis esti en Sydney ĝuste je la semajno kiam ili povis partopreni la malfermon de Esperanto Domo. Pere de ili ni sendas salutojn al la Nov-zelandaj Esperantistoj.

La adreso de "Esperanto House" estas 143 Lawson Street, Redfern. Kiu volas pli da informo, aŭ kiu volas partopreni la laboron, skribu al la Ko-Op. sekretario, S-ino Sunny Perry, je tiu adreso.—E.D.

★ ★ ★

● **CANBERRA, NOVEMBRO 1:** la Sekretario gastigis membrojn kaj vizitantojn, entute 10 personojn, en sia hejmo. Post instruado de la komencantoj, S-ro Harry prezentis filmon pri Singapore, malajaj festoj, ceremonioj, kaj historiaj okazaĵoj. Sekvis demandoj pri la Esperanto-movado en Singaporo, kaj la taŭgeco de la internacia lingvo por azianoj. Fine oni vespermangis.

NOVEMBRO 8: ĉeestis 12 personoj, inter ili 5 komencantoj. S-ro Jim Davidson prezentis lumbildojn pri sia vojaĝo pasintan jaron en Eŭropo. Tre interesis la klubanojn la bildoj pri la Internacia Junulfesto en Vieno, kaj eĉ pli tiuj pri la Universala Kongreso en Varsovio. Tiklis la "hazarde" montritaj bildoj pri Parizo.

NOVEMBRO 15: ĉeestis denove 12 personoj, inter ili 7 komencantoj. La Prezidanto, D-ro Ross Robbins, kiu faris oficialan botanikan vojaĝon en Nova Gvineo dum la pasintaj ses monatoj, prezentis belajn bildojn pri la indigenoj, la arboj kaj floroj de tiu insulo. Inter la vojaĝantoj estis D-ro Ken Rutherford, unu el la novaj komencantoj.

NOVEMBRO 22: ĉeestis 13 personoj, inter kiuj denove 7 komencantoj. S-ro Gamble prezentis al bonhumora ĉeestantaro la filmstrion pri Novzelando, kun komentario en Esperanto. Li kuragis, ĉar ĉeestis ia Prezidanto, fanatika novzelandano!

NOVEMBRO 29: ĉeestis la plej multnombra grupo depost multaj monatoj—15, inter ili 9 komencantoj. Oni devis komenci novan klason gvidatan de D-ro Robbins kaj S-ro Davidson. La programo ankaŭ estis speciala—novaj magiaĵoj elpensitaj de la Prezidanto. La ĉiunmonata aferkunsido decidis (1) investi £20 por provizo enspezon por la dumvivaj membroj de la Klubo (2) rajtigi la

Sekretarion lui haletan por la venonta jaro.

DECEMBRO 6: ĉeestis 16 klubanoj en la hejmo de la Sekretario. Post la klasoj S-ro Harry prezentis filmon pri Genevo kaj rakontis pri spertoj oficialaj kaj esperantistaj dum tri jaroj en Svislando kiel ĉefkonsulo de Aŭstralio. Principe interesa oni trovis rakontojn pri kunvenoj kun la eminentuloj de nia movado—Hans Jakob, Ivo Lapenna kaj Edmond Privat.

DECEMBRO 13: la Klubo festis la 101-an datrevenon de la naskiĝo de D-ro Zamenhof. La festo okazis en la hejmo de la Prezidanto, kaj ĉeestis 15 personoj. Laŭ peto de la klasanoj oni daŭrigis la kutiman instruadon; poste S-ro Robbins prelegis pri la idealoj de Zamenhof kaj de la Esperanta movado. Sekvis "ludoj per la nigra tabulo", kantoj kaj vespermango. Kvankam ĝi estis tre simpla festeto, ĝojigis la fakto, ke el la ĉeestantoj dek estas novaj membroj!

Post libertempo kristnaska oni kunvenis Januaro 4 en la ĉeflokejo de "Bona Najbara Konsilantaro". Kvankam multaj anoj ankoraŭ libertempis, la dek ĉeestantoj ĝuis vesperon de instruado kaj tombolo. Ĉi tiun jaron la Klubo kunvenos ĉiun merkredon je la oka horo vespere en sama loko—Good Neighbour Council Headquarters, Riverside Buildings—kontraŭ in Repertuara Teatro.

★ ★ ★

● **PERTH:** Dec. 1 okazis nia ĉiujara ĝenerala kunveno. Ni elektis novan Prezidanton, s-ron Chris Dean, kiu studis E-on en Anglujo antaŭ ol li migris ĉi tien antaŭ 12 jaroj. Viceprezidantoj estas s-roj W. Illingworth kaj J. Hawks, kaj s-ino Palmer sekretario, s-ino Pollard kasisto, s-ino McGrath bibliotekisto, kaj s-ino Sedgley direktanto de ekzamenoj.

Dec. 4, kelkaj anoj kunvenis en la stacidomo, por adiaŭi f-inon Longson. Ŝi vojaĝas tra Usono al Eŭropo, kaj revenos en Septembro.

Ankaŭ en Dec. ni celebris la Zamenhofan feston. 25 sam-oj, inter kiuj trovigis vizitanto, f-ino H. Boyle el Brisbano, kunvenis por vespermango en urba hotelo. Loka gazeto sendis raportiston inter nin, kaj sufiĉe bona raportito aperis sur multe legata paĝo en tiu vesperjurnalo. Post la

festo en la hotelo, ni estis distrataj per muziko, kantoj kaj koloritaj bildoj en la hejmo de d-ro kaj s-ino Einihoviĉi.

Jan. 26 nia komitato diskutis programon por la nuna jaro. Arangitaj estas societaj kunvenoj, piknikoj, novaj kursoj k.t.p. Pluan novajon pri tio ni sendos.

S-ro G. Franklin, post nur dek-semajna studo, gajnis la unuajaratan atestilon. Ni gratulas lin pro lia bona sukceso!—Jack Hawks.

★ ★ ★

● **MELBOURNE:** S-ro Ryding (3/11) plue prezentis belajn, kolorplenaĵojn kaj historie interesajn lumbildojn pri Germanujo, Belgujo, Nederlando kaj Danujo. Poste s-ino Ryding montris tre kuriozajn memoraĵojn.

Instruo ne mankis al varia programo arangita de s-ro H. Koppel (16/11). Trafaj tradukoj de cerbumigaj esprimoj intermiksiĝis kun enigmoj, novaĵoj, kantoj kaj poemo.

Elektinte eble iom danĝeran temon—"Ĉapeloj"—s-ro McKenzie (23/11) tamen evitis atakon, tute ne aludante al virinaj kapkovraĵoj. Li parolis nur pri la modoj por la viroj, donante faktojn el la historio pri la ĉapeloj.

S-ino Koppel (30/11) prenis kiel temon—la Botaniko. Ŝi klarigis kio estas ĉelo, kaj kiel la ĉelo de planto diferencigas de la ĉelo de besto. Poste ŝi priskribis la rolon de ĉeloj en plantkonstruaĵoj.

Bildoj pri Hispanujo, Portugalujo kaj Gibraltaro konsistigis ankoraŭ unu montradon de kliŝoj fare de s-ro Ryding (7/12). Kelkfoje malbela nudeco de kamparo intermiksiĝis kun beleco kaj grandiozo. Por mencii ion apartan, oni facile sin turnas al la fama fontano de Barcelono ĉiam ŝanĝiganta laŭ desegno kaj koloroj.

Kvankam la kliŝoj de s-ro F. Taylor (14/12) same temis pri Hispanujo, tute alian intereson ili posedis, ĉar trovigis inter ili multaj samideanaj vizaĝoj, kiuj prezentigis meze de la familia rondo.

RENDEVUO: La Novembra kunveno estis la dua sukcesplena okazo en la Kooperativa Domo. F-ino A. Godfrey montris belajn kaj interesajn bildojn pri sia vizito al la Centro de Aŭstralio, inkluzive de unu pri ŝi mem ĉe la supro de "Ayers Rock", daŭra atestaĵo ke ŝi ja grimpis tien.

Poste la ĉeestantoj sin refreŝigis kiel gastoj de la Prezidanto, S-ro M. Cohen, kiu provizis tre luksajn manĝaĵojn.—F.K.

La Zamenhof-Festo okazis en la Esperanto-Domo, la 17-an de Dec., en ĉesto de 53 personoj. Post enkondukaj vortoj de la Prezidanto (S-ro E. McKenzie), nia plej juna E-isto Kim Bastin deklamis "La Vojon". S-ino V. Baranoviĉ pianludis kaj poste akompanis sian edzon kiu prezentis belvoĉe rusajn popol-kantojn. S-ro H. Koppel amuzis nin per poemo de Raymond Schwartz, kaj multtalenta Kim Bastin distris nin per pianludado. La kulmino de la vespero estis la festparolado de S-ro F. R. Banham pri "La 3 doloroj de D-ro Zamenhof". Profundente la parolanto skizis la 3 dolorojn de la Majstro pri la "eterne militanta" mondo, la batalo kaj skismo en la movado kaj pri la propra batalo kontraŭ malriĉeco kaj malsano. S-ro Banham ĉiam kapablas allogi la intereson de la aŭskultantaro, sed ĉijare lia prelego estis unu el la plej bonaj. Per granda aplaŭdo la ĉeestantaro dankis lin.

En la kadro de la festo, S-ro W. J. Drummond prezentis belan brakhorloĝon al S-ro E. McKenzie pro multjara aktiva agado en la movado. Luksa manĝo finis sukcesplenan vesperon.

● **HOBART:** La klubanoj daŭras renkontiĝi ĉiuvendrede por studado kaj preparado por eksamenoj. S-ro M. Leereveld parolis (6/11) pri la poezio de Brendan Clark. Sekvis vigla diskutado pri tradukita peco el "La Komercisto de Venecio" de Shakespeare. Poste ni ĉiuj legis poeziaĵojn, kiujn S-ro Leereveld registris sur sonbendo kaj refunkciigis ĝin por ke ni ĉiuj aŭdu niajn proprajn voĉojn. Treege instrua kaj ĝuoriĉa vespero.

La "Zamenhof-Festo" okazis (16/12) ĉe la hejmo de Ges-roj Leereveld. La ĉeestantaro tute plenigis la ĉambron. S-ro Leereveld bonvenigis nin kaj parolis pri la signifo de la tago. S-inoj G. Cooper kaj A. Douglas prezentis amuzan teatraĵeton "Aŭseroj", tradukitan el la angla. Ni ĉiuj devis streĉi la cerbon pri vortludo, kiun aranĝis S-ro G. Cooper.

S-ro Meredith, kiu ĵus revenis post 4-jara deĵoro en Port Moresby, faris

intereseĝan paroladon pri la vivkondiĉoj en tiu urbo. Li ilustris sian paroladon per belaj kolorkliŝoj. Nomo de la klubanoj S-ino Douglas dankis Ges-rojn Leereveld pro ilia gastameco kaj helpemo dum la jaro, kaj faris al ili donacon kiel signon de nia estimo kaj amo. Respondante, S-ro Leereveld dankis nin ĉiujn kaj diris ke li kaj lia familio estis fremduloj en fremda lando, sed tamen, pro la internacia lingvo kaj la amika akcepto de la Esperantistoj, ili tuj sentis sin hejme. Neforgesebla vespero finiĝis per luksa vespermanĝo kaj gaja babilado.—ALDO.

KATOOMBA: Dum 1960 ni kondukis E-kurson en nia lernejo por 18 ĝelern. de la sesa klaso. Domage ili forlasis nian lernejon sed ĉiuj forportis amon al la kara lingvo. En 1961 mi daŭrigos laboron sub aŭspicio de mia lernejestro—en la kvara kaj kvina klasoj. Tri membroj de nia instruistaro lernis E-on kaj eble min helpos.—John Buki.

MELBURNANOJ EKSKURSIIS KUN ULK KAJ MAOR.

Dimanĉon, Nov. 27, f-ino Paling kaj s-roj Ryding kaj Cohen deĵoris, por veturigi areton da MEK-anoj al la kamparo, kie ili piknikis kun la du "Tivoli"—samideanoj. ULK kaj MAOR, kaj montris al ili la Besto-Parkon ĉe Healesville. Partoprenis entute dek ok, kies gajan humoron eĉ miskompreno kaj dividiĝo pri la lunĉejo ne detruis.

Du trionoj manĝis kun S-ro Uik apud bela Maroondah-Akvujo, dum la aliaj lunĉis kun S-ino Maor en la Parko mem. Tamen, poste ĉiuj denove kunigis por esplori la Bestojn kaj rigardi la diversajn indiĝenajn birdojn kaj bestojn.

Tiurilate oni estis vere benata de la sunplena tago, ĉar kutime en malmarmeta vetero multaj bestoj nur dormante forkaŝas sin. Speciale komplezaj estis la dromajoj, kiuj akceptante panpecojn, sin lasis fotografiĝi kune kun la donintoj, kaj iu sinjorino Kangaruo, kiu, promenante kun ido en la poŝo, tute trankvile toleris amikan manpremojn kaj dorlotfrapetojn. Eĉ Josef(in)o en la poŝo ne timis la rigardantojn, kaj de tempo al tempo, kiam la patrino sin klinis teren, ankaŭ ŝi etendis la kapon por mordeti la herbon.

Sendube la vizitantaj akrobatoj trovis interesa sian renkontiĝon kun indiĝena artisto pri saltakrobatado.

VOJAGO PER ESPERANTO EN EŬROPO.

Dum kelkaj monatoj en 1960, la edzino kaj mi vojaĝis per aŭtomobilo en Anglujo, Francujo, Hispanujo, Svislando kaj Belgujo, kaj kontaktiĝis kun multe da samideanoj. En Hispanujo, dum Majo, ni renkontis Esperantistojn en Sabadell, Moja, Manresa, San Felice de Cordinas, Tarrasa, Cheste kaj Valencia.

En ĉiu urbo la samideanoj organizis kunvenojn, aŭ publikajn aŭ privatajn, preskaŭ sen averto pri nia alveno. Mi alparoladis en Esperanto al ĉeestantaro de dek ĝis ducent personoj pri Aŭstralio helpe de miaj 35 mm.-diapozitivaj, t.e. koloraj lumbildoj en propra projekciilo. Plej ofte oni demandis pri popolo, viv-kaj laborkondiĉoj en Aŭstralio. Loka samideano tradukis el mia Esperanto en la katalunan lingvon, la patrinan lingvon, kiun oni en orienta Hispanujo uzas flanke de la oficiala hispana (kastila) lingvo.

Kelkfoje ni estis gastoj en la hejmo de samideano. Kompreneble mi fotografis la samideanojn kaj poste sendis ekzemplerojn kiel memoraĵojn al tiuj, kiuj gastigis nin.

Jen letero, kiun mi ricevis post nia unua vizito al Hispanujo:

"Karaj geamikoj: Vi multe feliĉiĝis nin per via letero kaj donaco de koloraj fotoj. La fotoj estas belaj. Ni multe fieras posedi ilin; ni gardas ilin kvazaŭ juvelon. Ĝis nun ni neniam vidis tiajn kolorajn fotojn sur papero. Kun ĝojo ni atendas la tagon kiam ni povas revidi vian edzinon kaj vin."

Tiele skribis Sinjorino Teresa Mino, la edzino de Lluís Mino, aŭtoro de Esperanta lernolibro por hispanoj, en Sabadell apud Barcelona.

La ĝentileco kaj gastameco de samideanoj estas mirindaj. Kun ĝojo ni revenis al Hispanujo dum Oktobro. Oni bonvenigis nin en Sabadell kaj aliaj urboj en la Barcelona regiono, ankaŭ en Bilbao kaj Zaragoza. Ni spertis la dolĉan plezuron de rerenkontiĝo; ni troviĝis inter geamikoj denove. Rec kunvenoj kaj prezentado de lumbildoj. Neforgeseblaj tagoj.

Vizitojn ni faris al samideanoj en Paris, Granada, Toulouse, Bezieres,

Nancy, Bern. En Biel ni restis en la hejmo de S-ro Marcel Erbetta kaj familio. S-ro Erbetta estas aŭtoro de la lerneja servado per Esperanto "Grajnoj en Vento".—F. V. Taylor.

LA BELA SUBTERA MONDO: LIBRO PRI GROTOJ.

Leander Tell. Eld. Stafeto: J. Regulo, Tenerife. P. 120. 2 Us. dol.

Sperta Sveda speleologo kaj E-isto kondukas nin en tiun sciencfakon, klarigante la diversajn -ologiojn rilatajn al ĝi. Interesas la malrapida ritmo de la erozio. Ekz., ĉe Wells (Somerset) akvo kontinue fluas de 1300 ĝis 1895 en kalkŝtonan tubon kaj elen, dum kiu tempo erozio formordis nur 12-15 cm. de la kalka fundo. Kelkaj grotoj (ekz. en Nov-Meksikio kaj Kentucky) havas mezuron de 100 km. Vivado en grotoj povas favori sanon. La iom pli alta atmosfera premo, la pli alta grado de karbon-acido k.t.p., vigligas la koron kaj pulmojn. Dum militaj rifuĝejoj subteraj poste ŝanĝiĝis en kuracejojn por iuj malsanoj, ekz. astmo. Ĉe Klutert kaj alie dum la milito ĝis 20,000 homoj loĝis en grotoj.

Sekvas konsilo al grotesplorantoj pri taŭga ekipaĵo, kaj pri eventualaj danĝeroj. Priskribo de grotoj en la mondo; ekzistas dekmiloj. Homoj ankoraŭ subtere vivas disloke en Hispanujo, Italujo kaj Ĥinujo. En Jugoslavio troviĝas mistera amfibio—la olmo—kiu ovonaskas super 15 gradoj C. kaj rekte naskas sub tiu akva temperaturo.

Li mencias grotojn ĉe Nullarbor kaj Narracorte (Aŭstralio), sed strange ne tiujn de Jenolan kaj Buchan. Finaj ĉapitroj priskribas aventurojn de li kaj aliaj speleologoj dum esploroj.

Traktante fosiliojn, Tell opinias, ke "la homo estis homo kaj ne simio antaŭ milionoj da jaroj". En sekva paragrafo li iel modifas per: "trovaĵoj indikas homosimilajn estulojn vivintajn antaŭ milionoj da jaroj".

Li poste mencias, ke Sudafrikaj eltrovoj (1924) supozigas la homaran aĝon ĉe multmilionoj. Plue: La homo faris ilojn el ŝtono, ligno aŭ osto dum milionoj da jaroj.

"En Ĥinujo (oni) elfosis fosilion de prahomo . . . kiu sin provas per iloj kaj div. objektoj posedi iom da kulturo jam antaŭ 300,000 jaroj".

Laŭ li, jam antaŭ 300,000 jaroj la homo konis la fajron; antaŭ 90,000 li sciis prepari felon kaj ledon; kaj antaŭ 9000 jaroj li kapablis kulturi teron kaj bredi brutojn. La arto pentri kaj desegni datiĝas de antaŭ 60,000 jaroj.

Parte subtenas lian konstaton Sir Arthur Keith ("Pri la Origino de Homo": Esp. Pub. Co., 1928):—"Estas senutile serĉi en tavolo pli antikva ol la Mioceno pri la ekesto de la homo . . . proksimume unu miliono da jaroj". Tamen H. G. Wells ("A Short History of the World", 1922):—"Dum la Kvara Glacia Epoko (antaŭ 50,000 jaroj) la unuaj homosimilaj estuloj vivis sur la tero". Ni plue resumas: La Heidelberga homo (ia ilfara subhomo) datiĝas je antaŭ 250,000 jaroj. Proks. antaŭ 50-60,000 jaroj vivis la Neandertala "homo", besto supozinde nekapabla paroli. Fine, antaŭ 30-35,000 jaroj aperis estuloj esence samaj kiel ni—la unuaj veraj homoj, la Cro-Magnon kaj Grimaldi, nomitaj laŭ trovlokoj de iliaj fosilioj. Wells do ne parolas pri "miliono(j) da jaroj".

Tre interesa verko, pri scienco jam pli populariganta en ĉiu lando.

INTERESA.

Oni tro servigas la vorton "interesa" (kaj derivaĵojn), recenzante, raportante, priskribante. En unu ne tre longa klubkronikaĵo "interese" estas naŭfoje uzita. Pro tiu senpripensemo ĝi paliĝis perdis signifon, banaliĝis, fariĝis nur ŝablonesprimo. Svarmas pli sukaj epitetoj: atentotira, atento-tena, atent-ekscita, streĉatentiga, penso-stimula, mens-agita, anim-loga kaj multaliaj sence similaj. Ĉu la diversaj aferoj raportitaj ne povas eksciti sentojn aliajn ol tiun de simpla intereso?

Tiu esprima malfortajo ne estas propra al E-o; ne volante la mensan ekzerceton, trovi pli trafan epiteton, ankaŭ Anglaj skribemuloj prese parad- as tiun formale ĝentilan sensignifajon en preskaŭ ĉiu paragrafo. Supozinde tio okazas ankaŭ ĉe alilanduloj.

Dez. kor-i kaj interŝanĝi bildkartojn, monerojn, E-ajojn, insignojn, aforismojn, kontraŭ p.m., libroj, insignoj k.t.p.

Zinovij Kozn, Kaliningradskaja 6, Kv. 27, Krivoj Rög 11, U.S.S.R.

Asociaj Ekzamenoj

Regularo.

La A.E.A. starigis ekzamenojn pri lingvoscio kun la aprobo de la Aka demiestro de Esperanto rilate al la normo laŭ tri kategorioj:

- (1) Norma elementa provo (E.D.A.E.A.)*
- (2) Normo supera provo (S.D.A.E.A.)*
- (3) Norma klereca provo (K.D.A.E.A.)*

Estas konsilinde fari la tri provojn laŭvice, sed estas permesate laŭ la kapableco de la kandidatoj, fari tuj la superan aŭ la klerecan.

(*Oni uzas la literojn nur korespondante kun Esperantistoj.)

Kotizoj:

Por la Elementa Provo la kandidato devas pagi: 10/- por la skriba parto; 10/- por la parola parto; 10/- por ricevi la diplomon.

Por la Supera Provo la kandidato devas pagi samajn kotizojn kiel por la Elementa Provo.

Por la Klereca Ekzameno la kandidato devas submeti al la juĝo de Komisiono jam eldonitan tradukajon aŭ originalajon, aŭ prezenti tezon, kiu devas esti notinda kontribuajo al la literaturo de Esperanto. Li pagos £1-0-0 por la ekzamenado de la tezo. Li ankoraŭ pagos £1-0-0 por la skriba ekzameno; ankoraŭ unu pundon li devos pagi por la parola ekzameno kaj fine unu plian pundon por la diplomo. Entute £4-0-0.

Komisiono Ekzamena:

Je la starigo de la ekzamenoj, oni devis elekti aron da ekzamenistoj kaj tiucele oni invitis ĉiujn esperantistojn, kiuj posedis Kapablecan Diplomon de la Brita Esperantista Asocio, sin submeti al speciala provo estrata de la Akademiestro de Esperanto, S-ro Isbrucker. En tiu provo sep el la kandidatoj sukcesis, nome: Pastro C. C. Cowling, S-ro K. G. Linton, S-ino P. Hanks, S-ro F. R. Banham, S-ro A. Fridenbergs, S-ro P. Schwerin, D-ro C. J. Caldera. Ili fariĝis dumvivaj specialaj ekzamenistoj de la Asocio. En la estonteco ĉiuj gajnintoj de la Klereca Diplomo de la Asocio fariĝos siavice dumvivaj ekzamenistoj de la Asocio; la posedan-

toj de la Supera Diplomo povos esti aligitaj al juĝanta komisiono por la Elementa Provo, se necese.

Komisiito por la Ekzamenoj:

Por la regado de la provoj ekzamenaj la Asocio elektas dum periodo sendifinan Komisiiton, kiu konservas ĉe si la dokumentaron por la provoj: registron, formularojn kaj specimenajn paperojn. La kandidatoj devas sin turni al la Komisiito por ricevi informojn rilate al la ekzamenoj, sed ili devas rekte pagi la kotizojn al la Kasisto de la Asocio, kiu siavice informos la Komisiiton pri la ricevataj kotizoj kaj pri la numero de la kvitancoj. La Komisiito devas klopodi pri la forsendo de la ekzamenaj paperoj jam presitaj por la Elementa kaj Supera Provoj, kaj pretigi la demandarojn por la Klerecaj Provoj, kiuj devas esti originale pretigitaj por ĉiu kandidato. Li rajtas elekti komisionojn ekzamenajn, el kiuj li ĉiam estas partoprenanto. Tion farante, li devas peni elekti almenaŭ unu el la ekzamenistoj el loĝantoj en la sama ŝtato en kiu loĝas la kandidato, por ke li povu fari la parolan provon. Por la Elementa kaj Supera Provoj la Komisiono Ekzamena povas esti formita eĉ de nur du ekzamenistoj, sed por la Klereca Provo la Komisiono devas konsisti el tri ekzamenistoj. Ĉiuj servoj faritaj de la ekzamenistoj estas honorificaj kaj nur la poŝtkostoj povas esti repaŝitaj je prezentado de listo de kostoj bone detalitaj.

Elektio de Komisiito:

La Komitato de la Asocio elektas novan Komisiiton* je la eksigo aŭ eksigo de la malnova, donante preferon al dumvivaj ekzamenistoj. Se ne estos eble trovi akceptanton de la ofico en tiu kategorio, oni povos elekti kompetentan Esperantiston, kiu sin deklaras preta sin submeti tuj al la Klereca Provo; nur post sukceso en tiu provo li daŭre enoficiĝos, alie li restos nur dumtempa funkciulo, ĝis oni trovos posedanton de Klereca Diplomo por enoficiĝi.

*La nuna Komisiito estas Dr. C. J. Caldera, 91 Smyth Road, Nedlands (W.A.).

THE FOUR ESSENTIALS . . .

Thanks to his persistence and linguistic intuition, Zamenhof succeeded in giving to Esperanto all four postulates necessary to the effectual existence of a world auxiliary language. They are:

- (1) Simplified and rational grammar.
- (2) Internationality of language-elements.
- (3) Free evolution and development, independent of any person or persons; natural growth and direction in accordance with its own genius.
- (4) Practical application and use in the work of the world.

Before Zamenhof and after him, all artificial projects have solved only one or two of these postulates. He solved all four, and his modesty, sagacity and love for his creation combined to bring him to the decision in 1912: to withdraw from any position that could be regarded as giving him any personal control over its destiny.

FINLAND TO USE ESPERANTO AS A BASIS FOR LEARNING FOREIGN LANGUAGES

Helsinki: Following on approval by the Minister for Public Instruction, the new syllabus of an intermediate school in Somero (Finland) anticipates the teaching of Esperanto to 11-year-olds in the first grade as a basis for learning German in the higher grades. As previous experiments have already proved, knowledge of Esperanto—a completely logical language—develops in scholars understanding of the structure and vocabulary of foreign languages. The experiment in Somero is arranging for six hours' teaching of the International Language in the first year, while in the second and third scholars will learn only German. In those higher grades one school subject, e.g., Geography, will be taught directly in Esperanto. Experiments in teaching Esperanto are being made at the same time in a number of countries, among them Holland, Denmark and Britain.

★ ★ ★

EDMUND JAAN, 35-jara, kor-as germane, angle, Esperante. Abja, p.k. 11, Estonia, U.S.S.R.

1861 - 1961.

En Aprilo 1861 komenciĝis la Usona intercivitana milito. Pli ol 600,000 viroj pereis pro ĝi, el kiuj 360,000 Por-Uniaj (Nordaj) kaj 260,000 Secesiaj (Sudaj). En la armeo de la Nordo servis ĉ. 2,200,000 viroj; la Suda, ĉ. 600,000.

La lasta Por-Unia transvivinto (A. Woolton) mortis en 1956, aĝe 108. La lasta aŭtenta Secesia (W. Lunly) mortis en 1957, aĝe 109. W. Williams (Secesia), kiu asertis sin 117-jara kaj veterano de tiu milito, mortis 1959, sed liaj pretendoj pri aĝo kaj servo estas disputataj.

Ekzistas pli ol centmil libroj kaj broŝuroj pri la terura konflikto. Homoj de sama lingvo, ili tamen feroce batalis, kaj ankoraŭ en la koroj de multaj Usonanoj restas maldolca pens-heredo pri tiu terura tempo.

PROPRAJ NOMOJ.

Ne plu embarase grimacu, karaj, kiam vi parolas pri la sekvantaj korifeoj. Jen la prononco:

Archdeacon (arŝdik'n); Baghy (bagi); Fruictier (fruitje); Grosjean-Maupin (grojan mopen); Kalocsay (kaloĉai); Szilagy (siladji); Waringhien (varengjen); Totsche (toĉe).

VOICE OF AMERICA!

March 17, 24, 31, and April 7.
7155 kcs. 1100-1130 GMT, 41.92m.
This is 9-9.30 p.m. in Australia.
Those who can, listen in!

S-ro Leif Heilberg (28-jara), 447 Cole St., San Francisco—kun nudistoj, naturistoj, pri organizado de grupoj.

(Nia anonca tarifo estas 5 ŝil. por tri linioj.)

Hastings & St. Leonards (Eng.): Esperanta turisma folio kaj bela aldon. Petu ĉe: Information Bureau (E), Verulam Place, Hastings, Sussex.

★ ★ ★

Pyke Examination. — Prize-winner, Rex Hanney (S.A.). Certificates: Peter Hill (W.A.); J. H. Norman (Q.); Winifred Sandford (Q.), H. V. Petley (Q.).